

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Locuina Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Moraviloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. s.
Pre siese lune . . . 6 fl. „ „
Pre anulu intregu . . . 12 fl. „ „

Pentru Romanii'a
Pro an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. s.
„ 6 June 20 „ „ = 8 „ „
„ 3 — 10 „ „ = 4 „ „

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. caps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costă 10 cr.

Poimane adeca Sambeta in 10 Aprile, a. c. la 10 ore ant. mdi tabul'a septemvirală (ca foru de casatiune) va decide a supr'a recursului in casatiune facutu de avocatulu nostru in contr'a judecatei curtii juratorilor adusa in procesulu „Federatiunii“ pertratatu la 18 martiu.

Pest'a, 27 mart. 1869.
8. aprile

Reflessiunile diuariului „P. L.“ publicate in nr. tr. relative la rezultatulu alegeriloru, le resumemu in urmatoriele:

1. se constateza că in sesiunea trecuta se alipira de partit'a deachiana adeca de cea guvernamentală o multime de deputati cari venara numai interesele loru proprie si cari in locu de a intari guvernulu, cadiura numai in greutatea bugetului.

2. se crede că mare parte d'in presuntivii deachisti in sesiunea viit. abie in cestiunea publico-politica (de statu) dar in osebitele cestiuni interne de libertate nu va merge cu guvernulu.

3. se respinge a priori cugetulu de ase de ființă diet'a, pentru că rezultatulu ce ar urmă ar fi mai defavorabilu si decâtu celu de acum, remanendu legea elect. in vigore si comitatele in organizatiunea loru actuala, deci

4. se crede a fi de neaperata trebuintia a) reformarea legii electorale, ceea ce Redactiunii lui „Pest. L.“ i-se pare lucru usioru, b) reorganizarea comitatelor, ceea ce i-se pare lucru mai greu fiindu că mare parte d'inte deachisti nu sciu insi-si ce voru in asta privintia

5. se constateza că acei-a caror'a se fecera cele mai mari concessiuni pre contulu adeveratulu liberalismu se dovedira impotenti la alegerile de acum.

6. deputatii ultranationali d'in opusetiune se asemena cu ultramontanii (clericali) si ultraconservativii d'in partit'a Deachistiloru, d'in tote aceste se deduce

Corolariulu: Guvernulu are sê puna cutitulu liberalismului nu atātu la gutulu opusetiunii, cătu mai vertosu la alu celoru tardii (retrogradi) d'in partitulu sêu.

La aceste adaugemu si noi ore-si cari observatiuni parte afirmative parte corective.

Au fostu si căti va deputati romani de panur'a celoru de sub I. atātu d'in Ungari'a cătu si mai vertosu d'in Transilvani'a, cari, si mai alesu acesti d'in urma, la nouele alegeri si fatia cu pasivitatea romaniloru ardeleni se dovedira a fi si mai impotenti decâtu cei de pre aiurea. Guvernulu avu rarulu spectacolu de a vedè pastorasii ratecindu fără de turma, ba macaru turmulitia. Nu scimu dacă ministeriulu va trage invetiatur'a cea mai naturala că unii omeni de acesti-a in locu ca sê pota si spriginu guvernulu se ascundu la spatelul ceren-du-i scutit'a atotu potinte, adeca lucru intorsu, lucru pocitu. Era cea unturosa a renegatiloru au apusu, mai lipsesce ca natiunea sê intorca dosulu si semi-renegatiloru astuti cari au invetiatur'a maiestri'a de a imblă cu doi bani in trei punge, atunci barbati de statu cei de la potere voru fi nevoiti a se apropiã de partitulu celu adeveratu alu deputatiloru rom. pre cari „P. Lloyd“ d'in nesciintia sêu d'in malitia inumesce ultranationali (da, fatia cu renegatii sunt in-teu adeveru ultranationali, dar' in realitate nu sunt ultristi).

La 2. ne luâmu libertatea de a neindoi. D'inte deachisti credemu noi, se va recruta contingentulu celoru ce voru combata art. XII. 1867. immultindu-se opusetiunea chiaru si cu deputati de ai natiunalitatiloru. — Recunoscandu adeverulu cu-prinsu la punct. 3 avemu sê ne descoperimu

indoiielele nostre relative la a) de la punct. 4. adeca de ar' fi vorb'a numai despre regularea dreptului elect. dupa censu si pentru nemesi ca si pentru ceialalti crestini apoi daca la reducerea censului de la pamentu laecuivalentulu in bani nu se va restringe dreptulu de pana acum, atunci da, altmintrea reformarea, nemeritandu acestu nume, va intempina opusetiune grandiosa, lupta inversiunata. — Asemenea si cu cestiunea reorganizării comitatelor, dacă diet'a si ministeriulu nu voru trage socotela preste totu libertatii publice a cetatieniloru, — de nu voru ajutã la guvernarea de sine, si in parte de nu voru multumii mai nainte de tote prin legea elect. apoi mai alesu in comitate interesele poporatiunii intregi si ale natiunalitatiloru nemagiare d'in municipie, — guvernulu a fara de elementulu magiaru va instrainã de la sine, ba va inversiunã chiar' in contr'a sa tote elemintele de prin comitate, pre candu dacă ministeriulu si diet'a voru starui a combinã usiorarea guvernării respund. cu asigurarea si desvoltarea guvernării de sine (selfguvernemnt) a municipieloru, apoi voru innaintã desvoltarea vietiei natiunale a poporeloru nemagiare, elemintele cari sê spriginesca pre guvernulu voru cresce in mesura neaseptata. Vedia guvernulu dacă si-intielege missiunea cea pre-cātu de grea preatātu de sublime.

La cele lalte puncte si la câte-va cari le vomu culege d'in art. II. alu lui „P. L.“ vomu continua observările in nr. viit.

De langa Milcou, 28 fauru 1869.

Dle Red. Ati cetitu in „Romanulu“ de la 1. fauru a. c. intempinarea ce o fece unu abonatu prea stimatu alu a celui diuariu, asiè numitei parole de dî a unoru-a „că neutralitatea Romaniei s'a compromisu d'in caus'a romaniloru transilvani, sêu mai bine d'in caus'a Transilvaniei.“

Cele scrise in aceea intempinare sunt prea adeverate; pentrucã se basêza pre fapte. Dar' lucrulu in sine a fostu destulu de momentosu ca sê storca lacrimi de dorere d'in ochii tuturor romaniloru cu semtieminte adeveratu natiunale. Pentrucã unde s'ar aflã acea anima romanésca, carea audfndu acele siop-te nemernice, aceea parola de dî, care tienteza a produce ura si desbinare intre fratii de unu sange, sê nu se infiore, sê nu se amarésca pan' in sufletu. —

Romani'a recunoscã cătu datorsce ea romaniloru de preste Carpati. Ea scie, că nece imprumutulu ce l'a luat, nu l'a datu inca, necum sê fi facutu ceva preste mesura, ce ar' potè atinge susceptibilitatea altoru-a, sêu ce ar' potè compromite neutralitatea ei.

Au fostu tempuri pline de pericolu pentru Romani'a cea frumosa, si adi libera; au navalitu tatarii si alte orde barbare; si la cine au recursu romanii d'in valea Dunarei pentru ajutoriu? totu la fratii loru de unu sange. A venitu Radu Negru chiamatu de campulugeni contr'a Tatariloru nesuferiti; i-alungã pre acesti-a, intrunã mitutelele principate cari desbinate nu poteau resiste barbariloru, si astfelu intemeliã Principatulu Romaniei muntene.

Asemenea facu Dragosiu Maramuresianulu, in Moldov'a.

Seculi au trecutu si Principatele Munteniei si Moldovei, organizate si consolidate de acei frati ai loru, au luptatu cu sucesu contr'a tuturor incursiuniloru sangerose.

Candu acestea Principate fure amelintiate prin noue coplesiri straine, a-si pierde limb'a, si cu ea natiunalitatea, veni Lazaru, si alti romani de preste Carpati sê-si dèe concursulu loru, spre a scapã, acestu tesauru scumpu ce ni mai remasese de la stramosii nostri ca principalulu caracteriu viu, intru oceanulu poporaloru de vitia straina.

De câte ori Principii romani au intratu in Transilvani'a, ca sê resbune vre o nedreptate ungerésca sêu sê li cera contu pentru perfidi'a loru, ce o aretãu forésu in decursulu luptelor cu Turcii, totu-de-un'a au intempinatu opusetiune d'in partea ungeriloru si a Sasiloru nestatornici; era romanii in

tote acele-a mici periode mai resuflau de apesările grele.

Numai o mica atentiune se cere pentru ca in decursulu tuturor seculiloru, prin tote acele amestecature de fapte, sê se observe ca unu firu rosu, legatur'a spiretuala a tuturor romaniloru inchisi intre Dunare, Nistru si Tis'a.

Se va intrebã ori si cine: cum se pote ca in piepturile romaniloru, asta dî in secululu luminei, sê se fi recitu intr' atât'a semtiemintulu iubirei natiunale, in cătu sê vine pana sê acusa intr'unu chipu atātu de gravu? A respunde la acêsta intrebare spontanea, nu se cere nece o agerime politica.

De candu s'a introdusu feudalismulu, si astu-feliu, s'a impartitu societatea, in prea avuti, prea potenti, si in seraci; in privilegiati, si alti desbracati mai de tote drepturile, — inca de atunci a inceputu a se organiza o lupta intre aceste doue clase, lupta care asta-di pretotindenea este aproape a se fini cu totala invingerea democratiei, a supra clasei aristocratice, clasa cu atātu mai periculosa, cu cătu chiar' neci asta-di nu vrè sê scia nemicu de principiulu celu mare alu natiunalitatii, ci preste totu formeza o specie de omeni pofitori de domnia, nesuitori la oligarchia.

Acêsta lupta duréza de unu tempu incoce si in Romani'a, si acumu decurge cu inversiunare forte mare.

Nu are sê se mire nimene deca in astfelu de impregiurări, aude că acêsta clasa de omeni periculosi, si-ieã totu felulu de parole de dî, numai si numai ca sê pota reesi invingatoriã.

Sunt unii d'inte ei cari s'au convinsu că este desiarta tota lupt'a loru, că adi-mane voru trebuì sê se lapade de principiile loru, s'au voru cadè invinsi. Dar' pre cătu casciga democrati'a de asta parte, pre atât'a pierde de alt'a. Pentrucã se aflã unii nemernici, lingâi, cari pentru interese particulare, pentru cătu unu osu de rosu se dau de instruminte servile a ruginitiloru. — Eca o cauza pentru ce, se mai prelungeasca lupta intre aceste doue clase.

Acesta lupta generale a isbucnit de multu si la Dvostra in Imp. Austriacu, si precum se vede asta-di s'a inversiunatu mai multu ca totdeun'a.

Este dara prea naturale ca protipendatii de acolo, cu cesti de aici sê dèe man'a intr'o lupta de interesu comunu pentru ei, si impreuna sê strige cum le vine la gura asupr'a democratiei de aci si de acolo, protipendatii de la Pest'a, asupr'a democratiloru condusi de Brateanu, éra cesti de aici asupr'a Transilvaniei si Transilvaneniloru.

Ci nu ve lasareti a ve amagi, cătu e negrulu sub unghia prin astfelu de parole, ele de securu nu sunt ale romaniloru, ci ale neromaniloru. Neghin'a este aruncata cu multa dibacia, sê demunstrãmu si de o parte si de alt'a, că o scimu sterpi. Si ve asecurãmu că ea n'a prinsu radecine, de cătu in animelle clasei care n'are natiunalitate, si a catoru-va lipiture si lingâi, cari mai au inca multe si nenumerate parole, intre cari si: „calumniare audacter“, si „finis sanctificat media.“

Salutare fratiesca.

Unu abonatu.

O septemana cu verfu de la Crisiulu rapede, pana la Crisciorulu negru.*)

Diu'a de 18 Martiu in Beiusiu.

Venit post multos una serena dies.
Tibullus. 3. 6.

De e adeveratu că nu-e serbatore mare in lume fără vigilia, asiè atunci diu'a de Mercuri (17 m.) cu nopte cu totu a fostu numai vigilia in ambele castre politice, nu pentru serbatoreea celoru 40 de santi (la 18 Mart.), ci de asta-data pentru serbatoreea a 40 mii romani d'in sinulu nemidilocitu alu Bihorului; deci asiè dupa datin'a crestina, sê incepemu si noi serbatoreea cea mare de Joi, cu vigili'a de Mercuri.

Sub cuventu că ungerii au serbatore, tergulu septamanei a calutu chiar' in diu'a vigiliiei; va sê dîca celu mai bunu titulu de cortesia pentru végh-sóisti, ai caroru-a partisani erãu concentrati in Beiusiu si apropiare, pana candu simburulu partidei natiunale erã departe la Vasconu.

*) A se vedè nr. 24 si 36.

De la 10 ore a. m. porcede d'in clubulu democraticu, ori mai bine: cerculu de conversatiune cetatianscu — unu conductu de cetatieni unguri, pucini romani, si câte unu tieganu cu pene rosie in parlarla — a la Patay — cu stéguri in frunte strigandu alungulu tergulu d'in resputeri Eljen Véghsö, si Eljen Visiu (romanesce) — firesce ca sê faca presiune, si sê demonstreze in contr'a candidatului natiunali, care acum de Domineca venise in Beiusiu cu triumfu; — si in urma se postara langa cas'a candidatului loru; dupa ovatiuni in limb'a unguresca si romanesca, Véghsö se arata in feresta, intre altele, promitiendu alegatoriloru sêi, cum câ acusi mani (dupa ce lu voru realege cum se dîce pre unguresce: ha lesz rá jó idő) le va da socotéla despre cele ce a lucratu la dieta trei ani de dîle — (nu s'ar' fi opintitu pre tare de li-ar' fi spusu chiar' si atunci not. cul.) si deodata si-va ilustrâ programulu sêu politicu (qui bene latuit bene vixit. idem.) apoi s'a abatutu la idealulu sêu, precum si in 65. promisesse a conclucrâ in favorea poporului, in cestiunea urbariala, in ceea ce privece pamenturile remanentiale, — ca unu alter Liciniu Stolo — asiè si acum a amintitu ce-va despre cestiunea muntiloru; aceia sunt inimicii vostri cari vreu sê ièe de la voi muntile, ori muntilele (ipsissim'a verba). Aici si preste voia sê stâmu pucinu; dle Véghsö! partit'a natiunala nu se identifica pre sine de locu cu dominiulu, au nu si in 1865. dominiulu civilu si besericescu a tienutu cu Dta; de nu credeti întrebati pre Szarukány, ori ve deschideti credentiunalele; au nu si acum cét'a propopesci, preotiesca, fersterulu celu mare alu paduriloru unguru, ma si unu romanu ti-au fostu man'a drepta? pre semne, câ sumarii cari au binevoitu au votatu pentru Dta; ergo, sub ce cuventu ar unci, si identifici partid'a natiunala cu dominiulu? fiti dara linisciti, câ nu numai Dta, ci multu mai vertosu partid'a natiunala doresce d'in inima, chiaru dupa natur'a lucrului a midiloci ce e cu lege si cu viintiosu in cestiunea urbariala pentru usiorarea poporului; da da, partid'a aceea, care dispune d'in sinulu sêu (Beiusiu, Vascâu) cu vre-o 10 advocati pana candu Dta d'in colo asiè dîcandu esci singuru (chiaru si fratele Dtale te-au parasitu la urna, credemu cum câ seriosu, sêu de cum-va unu Dr. in legi a votatu cu partid'a romana nu d'in convingere, ci d'in hitre, ori batjocura pentru alegatorii romani, atunci i spune sê-si puna poff'a ori diplom'a de cuiu cu tota jurisprudentia sa) deci erâ mai bine dle sê ne crutiez, si sê nu ne provoc, câ-ci dieu, precum de trei ani in coce de candu ne numirati in publicu: cei cu gur'a mare; asiè si acum remaneai de noi in buna pace; buna minte ca si unu ignotus in Israel (daru ore in diurnalistic'a unguresca cu cale a fostu a ne inferâ? partid'a întreaga, specialu gimnasiulu si dominiulu; èn socotesce, întreba-te cu Jovu cum ai esitu, vremu sê dîcemu cum ai venit in dominiulu diecesei romane oradane Dta et Comp. si cum ai esitu; deci e o datorintia cavalerésca a vedè mai departe de câtu lungulu nasului; tîti'a dulce care o-ati suptu de la unu dominiu diecesahu romanescu sê ve fia de bine; celu pucinu inse respectati pre fih diecesei si institutele ei, cari daca

cum-va sunt daco-romane — a daco-romanismus felemelte fejét — cum dîce corespundintele Dtale in „Bihar“ cu buna sema au si superiori regesci, tier'a are legi severe, n'are lipsa sê te faci si Dta, ori mai bine corespundintele de aproape alu Dtale unu altu Carolu Rath etc. cum ti-voru respunde altii unguresce la loculu sêu.)

Dupa cele petrecute la cas'a lui Véghsö, conductulu a undulatu pre tote stratele Beiusiului insemnu de invingere pentru diu'a urmatoria, si ca sê ne faca noe sange reu; daru romanii cei buni diceau între sine: lasa, petreca-si asta-di cei cu pene de cocosiu; câ-ci mane voru serbatori si romanii cei verdi ca stegearulu, cu pene virgini de bradu si èdera (a cesteau au fostu semnele ocazionale ale partitei romane natiunale, conformu notificarei comitetului.)

Asiè a trecutu diu'a; dara cu multu mai lunga a fostu vigilia noptii petrecuta in agitatie si nerabdare ca si candu te pregatesci la o cale lunga, de nu cum-va la o lupta dubia, si nu scii ce vei visâ; comitetulu s'a consultatu d'in capulu locului: quid juris, quid consilii; pentru câ luase de scire câ milit'a recurata de partid'a contraria spre a intimidâ pre romani — ni-a venitu in minte casulu de la Alesdu d'in 1865 — in locu sê stationeze in Beiusiu in loculu alegerei, in diori de diua va sê plece in frunte cu speditoriulu postalu d'in locu, in calea poporului alegatoriu. (Ce vorbesci nebune! sê ésa ostasi si persecutori calareti spre intempinare la o miliara inaintea poporului blandu alegatoriu romanescu, e numai unu complimentu alu iubirei; câ vedi inaintea unguriloru d'in Tarcaia si Fenesiu, déca nu i-a iubitu nime, nici câ i-a intempinatu cu chore si alaute: da da, asiè se sbuciuma in doreri tirania candu scapeta; si pre langa tóta reclamarea comitetului, ostasii si persecutori au binevoitu a ne intempinâ.)

La mai multe case romane, unde se lucrâ inadinsu penele natiunale pre cum se dîce romanesce — éra in stilulu europenu cocarda — preste totu la vre-o 2 mii, nici nu s'a stinsu lumin'a noptii, pana candu au reversatu diorii d'in 18 martisioru acelloru 40 de santi.

Ceriulu, sorele, care de mai multe septemane totu a plansu si lacrematu, asta-di s'a infatîsiatu pre orizonte ca scaldatu in lapte; si noi cari scieamu, ce insemna a veni golu si setosu in diu'a senina sêu in diu'a ploiosa cale departe la urn'a votisarei, la unu poperu iludatu de atâte ori, amu dîsu: si Ddieu tiene cu noi; fie numele lui binecuventatu!

De la 6—9 ore Beiusiulu întregu ti se pareâ o scena comica; carutie, calareti, persecutori, ostasi, cetatieni si juni studiosi, care cu pene de cocosiu, care cu ramu de bradu, curgeau in tôte pârtile: cum s'ar' dîce in scriptura: esiti spre intempinarea loru; unii strugiau de pre pareti placatele lui Ionescu cu greble de fieru, sê nu remana neci de pomana; altii smoleau pre Véghsö celu ingropatu (in sicriu de varu câte cu doue cruci.)

Pre la 9¹/₂ ore partisanii lui Véghsö veniti de timpurlu, mai fecera unu rondu, ca si eri prin stradele Beiusiului, cu atâta opintire, câtu ti-se pareâ câ

pere lumea, unguri, romani, têtui (de la ferari'a dominala d'in Petros'a) si jidovi — nouii cetatieni (pre cont'a imprumutului câiloru ferate) se întreceau calari si pedestri in entusiasmu, ori mai bine si-faceau de capu, ca-si cum ar' fi presimtitu câ i arde munculu la degetu.

La 9¹/₂ uimire generale, unu noru luminos ca celu d'in muntele Tavorului a umbritu de la resaritul Beiusiului, de pre calea Ardelului vinu romanii, aici sunt d'in tôte pârtile 1000 si mai bine de romani sprinteni, in frunte cu presiedintii si membrii ambeloru comitete, flacâi tineri calareti, juni studiosi, între hore si vivate fragorose*) fluturandu steagurile natiunale, cu totii inpenati cu bradu verde si èdera farmecatori intrara maestaticu prin uliti'a cea de frunte alu S. Ioanu si descalecara la curtea ominosa — bonu omen, a d. advocatu I. Vasiu unde repetîndu-se ovatiunile li se infacisâ candidatulu doritu Il. d. D. Ionescu, rostiindu-li credeulu sêu politicu între vivate insufletite (sê fia parad'a deplina ni-au insotitu si cu rassierii cu persecutori) astfelu nu mai trebeu altu comentariu, decâtu chiar' si dusmanii politici vedindu maiestatea, disciplin'a si moralulu politicu alu romaniloru, li-au cadiutu imperatusiulu de locu.

La 10 ore precisu, d'in drept'a membrii comisiunei alegatorie, in tota gal'a, colpogie si sabie, d'in stang'a barbatii romani de incredere, cu caciule si toiage intrara in sala opidului.

Prochiamandu presiedintele comisiunei d. Iancu (favoritu de ore-candulu nemuritoriulu Vulcanu) dupa formalitatea sa actulu alegerei, prof. I. Selagianu a candidatulu de deputatu pre D. Ionescu éra de membrii controlu incredintati, pre dd. advocati P. Cosm'a si I. Cretiu, de cea-l-alta parte not. I. Pap a comendatu d'in partea lui — pre dle Véghsö candidatulu deputatu, si barbatu de incredere pre dnii cont. L. Porcia si T. Fassie si éra atunci ce sê mai vedi? rusu cu minte ori cale verde; fratele candidatulu Véghsö interpelandu comisiunea conscrietoria, fece esceptiune contr'a calificatiunei de alegatoriu a candidatulu natiunali advocatu diplomaticu, cunoscutulu natiunali in Biharia ca fostu vice-comite, si ma de curendu comite supremu in Zarandu si pretinde actu protocolariu, ce sê faci? barbatii romani de incredere replicara, sê nu ne facemu de rusine inaintea tierii si a dietei; — cu tote acestu presiedintele nepartialu, si sciutori de legi a mandatu sê se compileze protocolarminte, famosulu protestu; adeca parturiant montes egreditur ridiculus (ne pare reu pentru vice-presiedintele not. B. nedek, care altcum ca ungu s'a portatu destulu de umanu, cum nu si-a deschisu gur'a la atare anomalia) si lucru de minune d. protestantu Dr. in drepturi de locu a votisatu pentru celu-a carui-a i trasese la indoiela protocolarminte calificatiunea de alegatoriu. (Dnule Dr. mai bine erâ sê te lasi in sfirila dupa prob'a de esamenu antâia, candu te refu sara decâtu sê te fi euceritu inca odata, pentru atâta jurisprudentia necalita.)

*) „Fragorose“ ar' fi o spressionu multu mai potrivita, deci o si recomandâmu. Red.

R O M A N I A

Romanii di'n Macedoni'a si poesi'a loru populara.

(Urmare. *)

IV.

Barbatulu intorsu d'in strainetate.

Feciu siept'ani tu csenitie
Trâsi nauntr' Anatolie;
Mi vinie dorlu s'mergu a casa,
Dolia n'veast'a s'nu me-alasa.
Laile cseane ce sun greale,
Greale greale far' de cale!
Mi-affai muma calogréua,
Calogréua ca boiaua.
— Bunâti diu'a calogreua!
— Ghine vinesi lai diavate,
Mai diavate, lai marate,
Lai marate n'verinate!
Naca vini de-Anatolie,
I di laia de Vlahie,
Nu-mi vediusi si hiliulu meu?
— Eu hiu, dado, hiliulu a têu.
Laia-mi desperâ muliare
Spune-mi, dado, cine-o avé?
— Tine o ai, tine nu-o ai.

(Lipsescu aici câte-va versuri in cari de siguru se aréa câ femeia s'a calugaritu)

— Vream, lea dado, se m'insoru,
Ma di Tina-mi vineâ doru,
Cseanele mi fura greale,
Câ de voi mi vineâ geale.

*) A se vedè nr. 5, 6, 11, 18 si 29.

Am facutu siepte ani in strainetate
Toemai in nauntru in Anatolia;
Mi veni dorulu sê mergu acasa,
Ca serman'a novést'a sê nu mo laso.
Négra strainetate câtu este de grea
Grea, grea preste mesura.
Mi-am gasitu mam'a calugaritia,
Calugaritia ca colórea cea négra.
— Buna-ti diu'a, calugaritia!
— Cine ai venit sermane caletorule
Caletorule nenorocite,
Nenorocite, amarite!
Nu cum-va vini d'in Anatolia,
Séu de negr'a Valachia,
Nu cum-va ai vedintu si pe fiulu meu?
— Eu sum, mama, fiulu teu.
Pe nenorocit'a si desperat'a mea muiere
Spune-mi, mama, cine o are?
— Tu o ai, tu nu o ai.

(Lipsescu aici câte-va versuri)

— Voiam draga mama, sê m'nsoru,
Dar' de Caterin'a mi veneâ doru,
Strainetatea mi-a fostu grea,
Pentru câ de voi mi veneâ gele.

Nota. Rumeliotii credu câ cei d'intr'insii, raportu cu tirania d'in Turcia, apoi la fieri cari se instrainéza in tier'a Romanésca nu se muséti'a secului femeescu de aici, care face mai intoreu acolo. Acést'a o atribuescu la fieri pe barbatii loru sê se însóre si sê rememoreze cirea si pacea, in care traescu aici omenii in na aici.

V.

Bellin'a.

Domineca câtra merinde,
Bellin'a se-alaci de minde.
Mori Bellino, mori lâita!
Nu stateai pan' t'aperita?
— Nu stateam câ mi-erâ frica
De Stamati câ me dimica.
— Iu te ceai mori boisita,
Ca icôn'a chendisita?
Bagasi laia de lâlâni
De lâlâni si de tâtâni.
Iu te ceai nóptea pri luna,
Tieneai verle s'nu-ti asuna.
Bardenile trei mohaladi,
Bellina le feace mascaradi.

Nota. Fidelitatea si supunerea femeiloru terile loru. Rumeliotii, candu o femea se arde Rumeliote la barbatii loru este cantata in mul' in neintielegore cu barbatulu ei si ea vreu sê cântec populare, d'in care amu datu doua desparta, nu potu sê intieléga despartirea, numai (vedi 3. 4) unde se póte vedè. Inse si fe-daca o femea provóca acést'a, dîcu „S'alaci meile cele relo si-au si ele cântocele loru, cari mintu.“ — Despartitii trecu de ómeni rei se canta spre perpetuarea pedepsei pentru aba-

Domineca câtra merinde,
Bellin'a sê turburâ de minde,
O Bellino, o innegrta,
Nu stateai pâna in spre dior?
— Nu stateam câ mi-erâ frica
De Stamati câ me face bucâti
Unde te duceai o inegrta,
Ca icôn'a improbodita?
Au pusu jalea la unchii têu,
La unchii têu si la parinti.
Unde te duceai nóptea pre luna,
Si-ti tieneai cerceii sê nu sune.
Bardenile trei mahalele
Bellin'a le facu mascarele.

Votarea s'a inceputu cu Beiusiulu, pana atunci inse, se returnam între alegatori.

Tribunulu I. Vasiu acela care a luminatu poporul mai nainte in conferintie pentru dreptu, consciintia natiunala si detorintia patriotica, acum de nou se urca la tribuna vremu se dîcemu la rostu ori si mai limpede, pre pîtra angularia (cutare mosiu alu sîu si-a pus lavitia de pîtra se siêda la cornulu casei familiare, ca si candu ar fi presentîtu cî fiulu lui va se stîc oreccand pentru poporu acolo, unde parintii numai au siediutu) de unde talmacindu de nou insemnetatea dîlei, poporul se imbêtî in sintiulu natiunali; numai cu asiè feliu de betîa se pote esplicà corespondintia nerusinata d'in tabar'a lui Véghsó in diurnalulu — „Bihar“ per étetés és itatás despre unu poporu blandu si moralu.

De aici asiè dîcandu partit'a intréga romana s'a asiedatu ca si in castre, cu frontulu spre sal'a votisarei, cu arîp'a drepta spre Véghsó, cu stang'a spre Cosm'a (curtea familiei Kaffka, unde descalcase candidatulu romanu) in dosu piat'a. Partit'a unguereca — more patrio — s'a incuibatu in sal'a votarei in ocolu si in fruntea utiliei magiare; in sala si in ocolu, pentru ca se aiba ocazioni bune a complimentat' constitutionalmente pre romani; candu acestia intrau cîte unu satu douela votisare — cî-ci, nota bene, milit'a calarétia a fostu roudatu prin presiedintele afara in utilia, sub cuventu cî-su calareti, ca si cum intr'una curte larga nu ar' fi incaputu vre-o patru militari, deci asiè leniscea interna s'a increditu persecutoriloru, scimu bine pentru ce; dar' lasa fia, invingerea e mai frumoasa cu insulte, batjocure, siuicature, decâtu éca asiè malaiu dulce.

Pana pre la 4—5 ore d. m. cumpen'a lui Véghsó erà mai grea; dupa ce inse a intratu liter'a M. doue comune mai mandre romane: Meziasiu si Meziadu (d'in acêsta comuna s'au mai conscriu la 70—80 insi — cîtra cei 4 — in diu'a d'in urma prin energi'a comitetului) au scimbatu bilantiulu, bilantiulu de bunu auguriu, care pentru cerculu romanu alu Beiusiulu credemu va se fia Milenariu.

Sér'a pre la 10 ore tôte eràu perdute pentru partid'a contraria, atunci candu si liter'a T. (Tárkány) cadiuse in scafa, cî-ci se scià bine cî (V.) Vas-câulu va coronà pentru romani; la Véghsó leniscea momentala, intunerecu, diceau romanii inventiosi cî e priveghiu, cu tote cî precum spunu limbele se pregatisera pentru unu ospetiu (banchetu) de 200 insi; unguirii se stracurara mahni acasa; — mâr csak az a Joneszky gyöz — chiar' si vice-pres. Benedek, care pricepea mai inadinsu insemnetatea lucrului se duse de' cu tempu la ale sale.

De la tacerea mormentala, se ne abatemu la viet'a d'in castrele romane; alegatorii romani, cari mai mare parte plecase eri de acasa, si asta-di tota diu'a stetese in picioru nemancati si nebeuti, dupa votisare inlocu se se departeze acasa, stetera locului, acceptandu cu sete esitulu lucrului; séu cine s'ar' departà d'in o tabara asiè morale si vesela! giuru impregiuru advocati, — unulu calare cu stégu si list'a alegatoriloru in mana ca se-i graésca ca pre ostasi n ordine pre cei chiamati, cari apoi sub slegu in

frunte cu preotulu si judele naintasera spre loculu votisarei, — preoti, si dascali, — inca si d'între cei-a ai lui Vulcanu — poporul in mani cu facile, in verfulu steguriloru nenumerate bradu verde, èdera si candile; cantece, si cuventári neinterupte, numai prin vivate periodice; ti-se pareà cî esci in raiu; in vietia ba se mai vedisera si nopte mai frumoasa; veniti popore civilisate admirati pre romani, si invetiati virtute cetatienesea, — singuri unguirii au marturisitu cî asiè disciplina, merita totu respectulu, (Centurionulu calaretiu d. adv. V. Ignatu, care ca si unu Scitu, tota diu'a si noptea diregeà calare, a bine meritatu respectulu totururu-a.)

Intre 11—12 ore insuffletirea nemarginita; presidele prochiama pre d. D. Ionescu de deputatu alesu alu cercului de Beiusiu prin majoritate de voturi; credentiunallu se adjusta dupa formalitatea sa subscrisu prin presiedinte, notariu V. Siarcadi, si barbatii de incredere romani: (c. Porc'a, si Fassie Tyodoru refusara de a subscire.)

De locu se presentà deputatiunea la d. Ionescu, unde inmanandu-se mandatulu prin d. Jude alu Vascolului A. Popovicu: totulu ti se pareà o mare de bucuria.

Pentru Véghsó au votatu 10 comune; 5. unguresci, ori mestecate, cinci romanesci; pentru Ionescu 72 de comune curatu romane; — totu-si Véghsó a seceratu preste 600 éra Ionescu numai preste 700. voturi. Mitte sapientem nihil ei dixeris; despre partialitatea comisiunei conscriitoria.

Poporul alegatoriu pre la mediulu noptii s'a resfiratu cîtra casa in ordinea cea mai exemplaria.

In alta diua pre la 4. ore dp. m. Alesandru Romanu intrà in Beiusiu cu triumfu; petrecutu de vavavii ceicani, si intimpinatu prin comitetulu si inteligintia de Beiusiu.

Sambeta sér'a conductu grandiosu de facile la ambii deputati natiunali; apoi banchetu — non plus ultra — se remanemu detori si pana de adore.

Duminea pana in media-di plecà Romanu spre campia — de ventulu rece audisemu; éra dupa media-di, Ionescu spre muntii Ardelului.

Asiè ni spunu „cabalistii“ cum-cà imperatulu Solomonu si dupa morte a mai amblatu unu anu de dîle pre picioru; si astfelu nalucele ori smeli, cari muncéu dî si nopte la beseric'a lui, nu si mai intrerumpeà lucrarea cugetandu cî elu mai traesce in adeveru; ei mai in urma unu verme a rosu inadinsu toiagulu pre care se redîmà, si atunci nu mai de cîtu s'a cutrupitu; si vedindu acêsta sufletele aservite, numai de cîtu se emancipara, si se fecera libere.

Chiaru asiè antagonistii nostri politici, cu tote cî au moritu de multu d'între noi, se mai redîmara indelungu pre toiagulu sgurosu alu privilegiiloru feudale; éra poporul blandu care asudase seculi diu'a si noptea pentru comora loru, cugetandu cî mai sunt viui in adeveru, se muncè inadinsu; pana mai in urma resarindu lumin'a dîlei, spiritulu timpului, s'a resipitu negur'a d'in ochii poporului nalucitoriu, sgurosulu toiagu alu feudalismului, s'a rosu chiaru prin vermele séu, prin rugin'a sa, Molochu — Solomonu — s'a cutrupitu, si popo-

rule romanu in cerculu Beiusiulu, apare mandru ca stegiarulu.

Beiusiu, lun'a lui martiu 1869.

V... ad hoc.

Cetatea-de-Pétra ^{31/3} 1869.

Eri s'au inceputu, si adi s'au finitu in districtulu nostru alegerea deputatiloru. In cerculu Mestécanului fu alesu cu aclamatiune (nefiindu contracandidatu) D. Vasiliu Buteanu, in cerculu Siomcutei D. Iosifu Popu asemenea cu aclamatiune in contr'a Dlui Medanu si in contr'a contelui Teleki Géza.

Credintia politica a alesiloru, rostita in fati'a poporului, neasiguréza despre tîenuta loru impavida cu partit'a romano-natiunala la venitoria sesiune dietala, si ne place a crede, cî voru fi consecuinti tîenutei loru d'in 1861. avendu esemple splendide despre condamnarea acelor-a cari in 1865 s'au alaturatu ca nescari apertinentie ruginite si nefolositorie cîtra intieptulu unguiloru. *)

La reesirea acestoru deputati prelanga tote intrigele machiavelistice — au ponderatu mai cu sama firm'a sperantia a poporului, cumcà candidatii loru sunt independinti, si ca Romani adeverati pentru unu blidu de linte séu pontru o cassa Vertheimiana ²⁾ nu se voru maguli neci in drept'a neci in stang'a in cestiunile cele vitale pentru natiunea nostra si pentru libertatea poporului.

Fiindcà d'in partea contra-candidatulu d'in cerculu elect. de Siomcut'a-M., contele Teleky si agentii séi, intrebuintiara mediuloce scandalose, nu va fi de prisoru a impartesi unele. — Asiè d. e. G... N... officialistu, in fatia romanu pre dosu bastardu, precum e si d'in nascere, nu s'a rusinat a caletori cu contele Teleki Géza prin satele romane, pentru ca se atraga poporul romanu pre partea acestuia, inse poporul Chioreanu nu e inca bastardu. — Dl. G... N... nu-si aduce aminte de anulu 1861, candu ca Invetiatoriu comunalu s'a laptatu d'in sudorea Romanului? si totu-si dsa se face instrumentu in contr'a intereselor acelu poporu. — Nu-si aduce aminte (si póte cî nu si-aduce acum'a, cî-ci este in pene profesci) cî nu de multu ca ex-gendarmu cu boconce si cu o gubutie se magulià pentru unu postu de diurnistu, atunci candu nici numele nu si-lu scieà serie bine, si totu-si fusese primitu de diurnistu ca Romanu? nu-si aduce aminte de 1848 candu famili'a Dsale au fostu maltratata pana la cele ultime de contrarii Romaniloru? si totu-si retacesce in castrele straine? inse de se afla mai bine in acele, nu-i pismuimu, si nici nu perdemu nimicu cu Dsa.

A... A. ca asemenea officialistu, si feciorulu unui preotu romanu, nu s'au sfiitu pre partea contelui amentitu a amagi poporeni d'in loculu nascerii sale, ca se tiena cu contele, cî acestu-a le va suplini lemnele trebuintiose la edificand'a beserica romana, — si totu in tempulu acelu-a au asigurat pre alesulu deputatu Iosifu Popu despre partinirea d'insului, obligandu-se in fati'a mai multoru-a a rabdà 25 de

*) In sesiunea trecuta deputatii romani independenti in cestiunile vitale pentru natiunea rom. séu de acele cari li-se pareàu a fi in strinsa legatura cu aceste a tîenutu un'a, éra in cele ce nu li-se pareàu a fi in strinsa legatura cu vre-o cestiune vitale, adeca in cele mai secundarie, au votatu candu cu un'a candu cu alta partita, fie carele dupa convingerea sa propria. Solidaritatea fusese intre deputatii rom. numai in cest. de nat. si cea de „Uniunea Tr.“ speràm cî in sess. viit. solidaritatea se va estinde si precisà mai bine. Red.

²⁾ Plina séu desièrta? Red.

VI.

Canteculu lui Nic'a.

Cea-lui Nica, Iai cea-lui Nica,
Doule s'ne-agudésca pica!
Ce are Nica sta nverinat?
Li-intrà cutitlu tu hicatu.
Scôla n'veast'aprinde cêr'a
Câ Nica va s'nu l'afâ sér'a;
Scôla n'veast'aprinde focu,
Ca Nic'a va s'lu-aruncâ locu;

Scôla Nica, scôla frate,
Câ mi-te plangu douele cumnate;
Scôla, Nica, scôla hiliu,
Plange n'veasta'n capetâniu;
Vînera oile la strunga,
Vai de Nica cum' s'le mulga!
Latra canili pre geana,
Gritili-alu Nica se li-ingana;
Dusera oile la sârini,

Aide Nica s'le marsini;
Dusera oile la balta,
Gritili — alu Nica se le-adapa.

Nevést'a lui Nica, nevést'a lui Nica,
Po amendoue se ne lovésca trasnetulu!
Ce are Nica de stâ vestedita?
Si intra cutitlu in ficatu.
Scôla-te nevést'a si aprinde cêr'a,
Pentrucâ pe Nic'a nu lu va gasi sér'a;
Scôla-te nevést'a, aprinde focu,
Pentrucâ po Nic'a au sé-lu arunce in pa-

mentu (grôpa);
Scôla-te Nica, scôla-te frate,
Câ mi te plangu amendoue comnatele;
Scôla-te, Nica, scôla-te fiule,
Plange nevést'a in capetâniu;
Au venit u oile la stana,
Vai de Nic'a cum' sé le mulga!
Latra canii pe prisicu.
Strigati-i lui Nic'a sé-i chîame;
S'au dusu oile la sârini (locu unde se dà sare oiloru)

Aide Nica sé le dai sare;
S'au dusu oile la balta,
Strigati-i lui Nic'a sé le adape.

Nota. La Rumeliotii sateni candu se adre seza cine-va cîtra o femea maritata intrebuintieza cuventulu ce alu s'au tialu cu numele barbatului ei, precum alu Nica — Dòmna Nica tialu Stefanu — Dòmna Stefanu. Este obiceiulu la Rumelioti, candu móre cine-va, sé se adune betrane si sé lu planga cu cantece de jale; astu-feliu de cantece circula multe pre la ei, si betranele totu-de-un'a mai facu si alte noua, pentru care cele poete au si plata de la rudeniile mortului. Intrebài o betrana cum le face, si éca ce-mi respunse „fôrte lesioru (usioru), liàu ce-va de la unu cantecu d'in acele ce siu, liàu ce-va de la altu, mai adauge si eulcare in revolutiunea greca de la 1821 in

Acarnani'a si-lasà oile si merse la lupta, costumululu loru fôrte pitorescu. Ei sunt fôrte de unde a fostu transportatu in familia cu pe-ospitalieri, franci, mandri pana la fanatismu ptulu ruptu, dupa cum ni-se spuse de celu care de natiunalitatea Romana, voinci, si pentru ne a dictatu canteculu. Nic'a a fostu Farsie-amicetia si parola si-dau si viet'a. La ei se rotu. Farsierotii sunt nomadi respanditi in afla cele mai multe cantece populare, in cari tóta Rumeli'a, sunt renumiti între Romelioti se canta mai multu barbatii de capitani. Multi pentru limb'a romana ce-o vorbescu ne ame-Capitani destinsi in resolutiunea greca, precum stecata cu vôrbe straine si plina de cuvinte la-Giavela, Cionga, Bociari, Lambru, Cacioni, tineaci curate; sunt curatu imbracati in straie Lepenioti, Zerva etc. au fostu Farsieroti. Gre-albe de lana tiesuta fôrte finu de femeile loru, cii i au facutu in istoriele loru Greci, dar' celu cari se deosebescu de cele-lalte Romano prin putienu numele dovedescu cî au fostu Romani.

VII.

Chita Tejea Noti.

A treia dî de pascele mari
Vatamara trei lionari,
Trei lionari, trei notinari,
De li cârcara pre mulari,
Si li trecura prin pazare,
Se ciudi si micu si mare.
Chit'aveà 'nà laie muma,
De lu plangeà noptea pri luna,
Si-avea si-una laie teta,
De lu plangeà nòptea sub tenta.
Tejea-aveà 'nà laie dada,
Si lu plangeà nòptea pri vatra,
Si-aveà si-un'a laie sora,
De-lu plangeà nòptea pri somnu.
Noti aveà mási cusurina,
Ce-lu plangea noptea pri cina.

Nota. Chitta, Tejea si Noti au fostu Farsie-acesti-a Notenusi si Notenari. Acesti a roti (vedi nota de la poesia 5) cadiuti la o lupta au si alte cantece d'in care posedàm numai afara de Patras in anulu d'antâiu alu revolu-fragmente; dar' chiar' canteculu de fatia este tiunei grecesci. Au fostu forte corpulentu si de incompletu, si dupa cum ni s'a spusu acestu una statura uriasa, si Farsierotii numescu pre cantecu este mai mare.

(Va urmà.)

betie³⁾ de va face contrariul, — si totu in tempulu acel'a au redicatu flamur'a lui Medanu.⁴⁾ — Éca unu puiu de Cameleonu in trei fecie. Au dora cugeta dsa că cu cuventulu si cu natiunalitatea se pote jocă ca si cu sten . . . ?⁵⁾

De unu tempu incoce cetimu in „Federatiunea“ si mai adeseori in „Gur'a Satului“ corespundintie d'in Districtulu acestu-a cu inscriptiunea „Tîer'a mamaligariloru“, amu potè dice multe despre unii ca acei-a cari si-batu jocu de loculu nascerii loru de pamentulu stramosiescu, inse fie-le destulu proverbiulu despre paserea „care nu-si pretiucesce cuibulu“ unii ca acei-a nu potu fi filii Districtului acestu-a. (Rusinati-i prin fapte. Red.)

In Nr. 12 alu foiei „Vasárnapi Ujság“ se nisuesce unu Ungurasiu d'aici a descrie trecutul cetății districtulu acestu-a, dîcandu între altele, cumcă, „Romanii d'in giurulu cetății pentru ace'a sunt asiè frumosi la statura, că sunt remasitile magiariloru locuitori candva in cetate.“ Frate Ungurasiule! d'in ce istoria ai culesu frasele aceste? ore nu d'in istoria marelui Séchenyi, carele au voitu a face Unguri si d'in Pietre? séu dora d'in istoria Bercheseniloru esaltati? da d'in acésta d'in urma, ti-concedemu.

In dîlele aceste s'au formatu aici unu clubu natiunalu, pentru controlarea Cameleoniloru; despre rezultatulu controlării ve voiu incunoscintia acusi.

Pentru condemnarea Redactorelui acestu prea pretiuitu diuariu la inchisore de unu anu, pe toti Romanii de aici i-au cuprinsu o dorere adanca si o intristare, atătu pentru person'a dsale cătu si pentru ingrigirea viitoriului, vedindu-ne d'in tote părțile maltratati si sugrumati in espressiunile nostre libere natiunale, — compatimirea nostra e generala, — éra faptulu ni aduce aminte de timpurile cele vitrege d'in istoria nostra natiunala.⁶⁾ C. M.

Cercular'a ministeriului reg. ung. de cultu si instructiunea publica adresata arci-epiloru rom. grec. cat. si or., episcopiloru protestanti si unitari in causa intruducerii legii de invetiamentu.

„In urm'a esperintieloru facute d'in raportele primite d'in diferitele părți ale țerei, ministeriulu veni la trist'a convingere, că scolele confessionali sustienute de besericele respective, si invetiatur'a in ele, in cele mai multe locuri, se afla inca totu in starea cea vechia si forte defectuosa, care nu corespunde recerintieloru si despusetiuniloru cuprinse in §. 11. art. XXXVIII. d'in 1868.

„Edificiile scolari, localitățile prelectiuniloru in cele mai multe locuri nu corespundu scopului, ba in multe locuri sunt aproape de derimare si periclităza sanătatea, afara de aceste i s'au mai impartesitu urmatoriile defecte principali :

„1. Tempulu frecuentatiunii de 8 lune, desftu prin lege, nu se oserva. In multe locuri in 1. Martisioru dupa tieneera esameneloru de primavéra frecuentarea scolei înceta.

„2. Pruncii obligati frecuenta scoala forte neregulatu, si despre acésta nu se raporta autorităților comunali neci celoru comitatense.

„3. Scolele, afara de câte una tabela de computu si (câte intr'unu locu) tabellele de parete pentru cetire, nu sunt prevediute cu alte instruminte.

„4. Defectulu celu mai esentialu inse este, că d'in obieptele prescise in lege numai una parte mica se invetia, ba afara de cele apartinentorie religiunii si de computu neci nu se invetia altu-ce-va, ér' parocii comunali si autoritățile scoleloru populari nu esecuta despusetiunile respective ale legii de invetiamentu d'in motivulu, că in privinti'a acésta n'au primitu neci nna ordenatiune séu instructiune de la superioritățile sale besericesci: dreptu aceea ministrulu recérea pe episcopii respectivi, ca sé indrume pe tote autoritățile scolari d'in dieces'a respectivu districtulu loru eclesiastecu spre a corespunde cu punctualitate conditiuniloru si despusetiuniloru cuprinse in §. 11. art. XXXVIII. d'in 1868, mai alesu sé despuna invetiarea obiectelor obligatorie, prescise in lege, prevederea possibilă a scoleloru cu instruminte de invetiamentu, si frecuentarea regulata a scolei in 8 luni preste anu d'in partea prunciloru obligati.

„Si fiindu-că, precum se scie d'in esperintia, invetiatori nu insinua neglenti'a copiiloru mai virtosu d'in caus'a că se temnu de neplacerele ce le-ar' potè avè cu parinti, căcerelatiunea read' între invetiatori si parinti totu-de-un'a eserce una influintia daunosa a supr'a efectulu educatiunii si instructiunii: dora ar' fi mai cu scopu, ca autoritățile besericesci sé indrume pe invetiatori, ca acesti-a in restempuri anumite sé susterna casurile de neglenti'a si individiu neglenti respectivei autorități besericesci, care apoi la casu candu mediulocele morali n'ar' produce rezultatulu doritu ar' avè a recurge la autoritatea civile.“ (d. „B. P. Közlöny.“)

Dlu ministru b. Eötvös lucra, precum se vede, d'in tote poterile, pentru realizarea planuriloru depu-

³⁾ Va fi fostu numai formula de juramentu țiganescu, usitata precum se vede in Cetatea-de-petra. Red.

⁴⁾ Pentru acestu pecatu capeta indulgentia deplina. R.

⁵⁾ Ast'a n'o intielegemu, de nu va fi vre o mandra amagita. Red.

⁶⁾ Primiti multamirea d'in parte-ne pentru sentiemintele romanesci ce le nutriti si in cari aflămu si noi singura mangaiare, de altmintrea „non si olim et nunc, semper sic erit.“ Credinti'a romanului au strabatutu prin furtuele a 17 secole, a le intunerului, in timpulu luminelor ea nu mai pote apune. Redact.

se in legea pentru invetiamentulu poporalu. — Respectivale autorități — besericesci si scolare — sunt chiamate a priveghiă scutindu credinti'a si natiunalitatea credintiosiloru sêi. —

D'in comitatulu Unedorei 3 apr. 22 mart. 1869.

Cu tote că noi romanii Transilvaniei n'amu alesu si nu vomu alege deputati pentru diet'a d'in Pest'a, totu-si nu potemu trece cu vederea cele intemplete su decurgerea, alegeriloru, fiindu forte instructive. De ésta data voiu relată, de si cam tardu, despre decurgerea alegerii in cerculu Muresiului.

Alegerea s'a facutu in Dev'a in 23 si 24 Martisioru st. n. S'au infatiasitu nu numai cei chiamati, ci si altii — parte d'in curiositate parte pentru a controlă conduiti'a celoru ce pote ar' fi fostu aplecati a desconsideră conclusele Conferintiei d'in Mercurea. Ca unulu ce sustienu actele acelei Conferintie natiunale m'am prezentatu si io la loculu alegerii ca sé vedu, află-se-va ore între intielegintii romani ai comitatului Unedorei vre-unu sufletu perdutu, care sé aiba curagiulu d'a procede contra' vointiei si a intereselor natiunii romane d'in Transilvani'a?

Si s'au aflatu, dar', multiemita caracterulu solidu si natiunalu alu intielegintiei nostre, nu mai doui oficianti — solgabitai; si ca „natiunea sé scia si sé cunoseca pre cei ce lucra contra' intereselor sale celoru sante“, precum dicea venerandulu Simeonu Balintu in conferinti'a de la Mercurea, voiu spune, că acei doi domni vrednici de compatimire sunt: Alesandru Herbay si Alesandru Crainicu, acesti a condusera alegatorii la urna. — Lasămu, dupa cum pofiti dnulu Iosifu Hosszu in confer. mercureana, ca sé i condanne posteritatea. — Maioritaea reesă in favorea stangaciulu Ladislau Macrai cu tote că candidatul dreptei contole Cuncociardu inca a lucratu d'in tote poterile si cu totu felulu de mediu-loce: bani si presiune etc. oficialii devotati desvoltara destula energia, inse in darnu, că-ce dlu conte a cadiatu.

Intieleginti'a romana — mare parte — si-au facutu detorinti'a tienendu-se de prescisele programulu nostru natiunalu, esceptiune cei doui; inse: dical'a dice, că in ver-ce turma se afla câte una — doua oi calbagiose.

Correspondintele.

Varietati.

„* (Afaceri postale.) Consil. de sect. d. Gervay se afla la Brasieu pentru a esecuta actulu finale alu conventiunii inchiatare între administr. post. a monarcei austro-maghiaresci si a Romaniei. D'in 1-a aprilie a. c., scrisorie, pachetele, etc. se primescu de la ofic. post. d'in Brasieu de a dreptulu de cătra condutorii Romaniei si se speduescu mai de parte. Faim'a, că pachetele si pasagerii (caletorii) s'ar' descăleca la Predealu (graniti'a între Austri'a si Romania) d'in carutiile austriace in cele romanesci, este falsa, că-ci diliginti'a romanescă pleca de la oficiulu postalu d'in Brasieu de a dreptulu cătra Bucuresci.

„* (Amnestia.) In a 24 aprilie (diu'a casatoriei imperatului) se va publică amnestia generala in afacerile de presa pentru Austri'a si totodota rodicarea asediulu d'in Prag'a. Asiè se dice. Este timpulu. Dar in Cisleitaini'a candu voru încetă persecutările in contra' presci?

„* (Actele societății „Transilvani'a.“) Amu primitu cartea III. si IV. cu devis'a: *Mintea, marita natia daco-romanésca in Banatu, in Tîer'a-Romanésca, in Moldov'a, in Ardealu, in Tîer'a-Ungurésca; mintea! candu te vei lumina cu invetiatur'a, cu luminatele fapte bune te vei uni*: mai alésa natia pre pamentu nu va fi inaintea ta. (Cichindélu). Brosiura cuprinde urmatoriile: I. Decretulu Domnescu prin care se recunose si se aproba societatea si statutele societății „Transilvani'a.“ II. Apelulu societății „Trans.“ III. Adunarea societății „Trans.“ d'in 1868 a) siedinti'a I, d'in 12 Maiu, in care se cuprinde darea de séma a presiedintelui facuta in numele comitetulu societății; b) siedinti'a II, d'in 14 Maiu, in care se cuprinde raportulu comisiunii, regulamentulu de concursu, discursulu dlui Strajanu, si possi'a lui Muresianu „Glasulu unui romanu“ declamata de d. Pompiliu; c) Bilanciu de veniturile si cheltuecele societății pre lunile Fevruarie Martisioru si Aprile 1868. IV. Diu'a aniversaria a societății „Transilvani'a“, in care se cuprinde poesi'a dlui Ursianu „Transilvani'a.“ V. Poesi'a dlui S. Botezanu dedicata societății „Transilvani'a.“ VI. Responsulu comitetulu asociatiunii Transilvane d'in Sabiu la o adresa a societății „Transilvani'a“ d'in Bucuresci. VII. Adunarea societății „Trans.“ d'in Septemvre 1898 a) siedinti'a I, d'in 21 Septemvre, in care se cuprinde darea de séma a presiedintelui facuta in numele comitetulu societății; b) siedinti'a II, d'in 23 Sept. in care se cuprinde raportulu comisiunii si alegerea noului comitetu; c) Bilanciu pre lunile Maiu si Iuniu 1868; d) tabelu generalu de veniturile si cheltuecele societății in cursulu anulu 1867—68 Iulie 1. VIII. Adunarea estrordinaria a societății „Transilvani'a“ d'in 28 Septemvre 1868. IX. Membrii comitetulu. X. Membrii adunării societății „Transilvani'a.“ XI. Lista de toti membrii societății inscriși de la 1 Iuliu 1867 pana la Iuliu 1868; si sumele intrate de la acesti-a, precum si donatiunile facute in cursulu acestu anu. — Se vinde in Bucuresci, in folosulu societății „Trans.“ cu pretiu de 67 bani (27 cr. austr.) Scopulu e natiunalu si sperămu că onor. publicu romanu lu va inbratșiia.

„* Cetimu in „Alb.“ că S. sa parintele Hacmanu (epu in Bucovin'a) se va retrage in „starea de odihna.“ Domneajuta-i!

„* (Triumfu diavolescu in Satumare.) Aflămu intr'un corespundintia d'in „Hon“, că machinatiuniloru magiare-sesci — prin intrevenirea magiaronulu canonicu (rusnecu de Gherla Ionu Gulovici — li-au succésu a mediu-loci, că sa Eppulu de Gherla, in 30 martisioru, sé despuna (?) pre cal telegrafica(!), că bravulu protopopu romanu Petru Branu — in tempu de 48 de ore! — sé ésa d'in parocia satu-mare. De unde acésta persecutiune tatarésca? pentru ce? Pentru că dlu Branu a fostu si este romanu, intrepredă romanescu cuvintele evangeliulu crestinescu d'in amvonulu radicatu sustienutu prin sacrificiele credintiosiloru romani d'in Satu-mare. Si unguiloru, stapaniloru dîlei acésta nu li-a venit bine la socotela, ei nu se indestulescu cu eschidrea limbei nostre d'in dieta, de la guvernulu, d'in municipiu ei voru s'o esile si d'in beserica si d'in scola, si pote in urma si d'in familia! Quousque tandem?! Corespundintele d'in „Hon“ spune, că contrarii romaniloru d'in Satu-mare onorara conductu de facie pe corifeii intrigei tiesute contra' protopopulu Branu, proclamara de serbatore! (constitutiunale) diu'a de 30 mart. pentru eterna memoria a triumfululu lor si decidera a resipi a mvonulu d'in care s'a predicat romanescu, si a radică altulu ad majorem Dei honorum tatarorumque lingue gloriam. Corespund. satumarenu ascéptu ca ministeriulu instructiunii publice sé desfintieze catedra limbei si a confessiunii romane de la gimnasiulu super. d'in Satu-mare, pentru că satumareni n'au trebuintia de asiè ca va ce conturba cursulu frumosu alu magiarisării! Si romanii d'in Satu-mare le voru primu tôte aceste de bani bunu? pastorii voru lasă, turm'a de préda lupiloru?

„* „Neuer freier Lloyd“ va fi titulu diurnalulu opusatiunii magiare, care va est in Vien'a 2 ori pre di inependent de la 1 maiu, redegatu de Ionu Ludvigu, colaboratoru primariu va fi Maur. Jókai.

Sciri electrice.

Vien'a. 8. aprilie. MM. Loru Imperatulu si Imperates'a voru caletori in lun'a lui Maiu in Transilvani'a. (Se adauge că faim'a acésta ar' fi esitu d'in isvoru turbure si că numai atătu ar' fi adevratu că in resiedinti'a imp. se facu pregatiri de caletoria. — „P. Lloyd“ afirma că MM. LL. imp. voru caletori in Transilvani'a si că vor merge a vedè si castelulu Corviniloru d'in Hunodiara.)

Belgradu, 6 aprilie. „Vidovdan“ dice, că guvernulu turcescu a decisu a desarmă pre locuitor Candiei, fără desclinire de religiune si natiunalitate. Sultanulu pregatesce principelu de Wales una primire solemnă.

Vien'a, 6 aprilie. „N. Fr. Pr.“ de adi afirma că tôte partitele monarceice d'in Madridu s'au convantu a votă pentru regele Portugaliei Don Fernando. In casu candu acestu-a ar respinge tronulu Ispanie progresistii nu voru votă pentru Montpensir ci pentru principele de Savoia.

Vien'a 6. aprilie. In urm'a denumirii unui inspectoru generalu pentru cavaleria, comandantii divisiunari ai cavaleriei de pana acum d'in Leopold Oradea-mare, Pest'a si Mosionu se voru demisiun.

Agramu, 6. aprilie. Canoniculu Sebastianu Vucovicu a prezentatu dietei petitiunea ordulu Trapisitoru in carea se cere licentia pentru a intemeia una colonia pre teritoriulu croatu. Conferinti'a banala a trasu pusu unei comisiuni proieptele de lege relative comuniunea casselor, la urbarialități si la municipiu ca aceea sé raporte despre ele.

Parisiu, 6. aprilie. Diuariile demintiescu sciri că între relatiunile francese-prusesci ar' esiste o carea incordare.

Parisiu, 7. aprilie. Alegerile s'au desftu pre 3 maiu. In siedinti'a camerei legelative Garnier-Pagès a vorbitu in favorea desarmării Ministrulu financiaru combatte amendamentulu lui Garnier-Pagès clarandu că acelu-a ar' fi numai unu visu filosofic. Ministrulu financelor oserva, că starea financiară s'a melioratu in modu insemnatu, si amendamentulu opusatiunii ar' causă in perceptiuni unu deficitu de 498 de milioane. In fine ministrulu dîse, că imperatulu a voitu a micioră contributiunea, inse interesulu financelor lu impedecatu in deplinirea propusulu sêu.

Florentia, 7. aprilie. Regele a insarcinatu prim generalulu Sonnaz, ca sé duca imperatulu Austrie decoratiunea ordulu Annunciata. Sonnaz caletoresce mane insocitu de doi oficiari regesci de ordonantia.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu: ALESANDRU ROMANU.